

«St. Olav» utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat 30487. — «St. Olav»s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5, I, er åpen hver dag kl. 10—3. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHOOLD: Bønnens Apostolat. — Mgr. H. Snoeys in memoriam. — Einar Dahl-Myhre in memoriam. — Spørsmål og svar. — Et lite kursus i kirkelatin.

„BÖNNENS APOSTOLAT.“

Redigert av sogneprest Høgh, forbundets leder for Oslo Vikariat.

Om Bønnens Apostolat kan en med rette bruke lignelsen om sennepskornet, som ble til et tre med grener som overskygget hele jorden og ga rom for himmelens fugler. (Mt. XIII, 31.) Fra en ganske ubetydelig begynnelse er det blitt til en verdensomspennende organisasjon, som er i stadig vekst både innad og utad, og som stadig åpner nye felter for katolsk aksjon og fromhetsliv.

Historie.

Neppe ante pater Gautrelet at han sådde frøet til en verdensomfattende bevegelse da han på St. Franciskus Xavers festdag, 3. desember 1844 samlet studentene i Jesuitenes kollegium i Vals (Puy i Frankrike) og foreslo dem å begynne et nytt apostolat: Daglig skulle de ofre alle sine bønner, arbeider og lidelser i forening med Jesu Høyhellige hjerte for hedningenes omvendelse og Kirkens anliggender.

Forslaget ble mottatt med begeistring, og tanken straks gjennomført. Hver dag i uken fikk sin bestemte bønneintensjon, senere ble disse fordelt mellom grupper på 12 medlemmer. Hver gruppe fikk en ny intensjon for hver måned.

Studentene var ivrige ikke bare for gjennomføringen av apostolatet i sitt kloster, men gjorde det også snart kjent i omegnen. De pleide nemlig undervise i katekisme omkring i bygdene, og samtidig hvervet de medlemmer for apostolatet. Prestene i kollegiet gjorde det samme når de virket i sjelesorgen rundt om i menighetene og klostrene. Slik vokste medlemstallet fort, og biskop Darcimoles hilste med glede det nye arbeid og ga det i 1846 sin godkjennelse. To år senere foretok hans etter-

følger, mgr. Morlhon den kanoniske opprettelse av Bønnens Apostolat, og pave Pius IX, som dengang levde i landflyktighet i Gaeta, ga det sin velsignelse og bevilget den første avlat knyttet til apostolatet.

Dets organisasjon ble utformet i 1879 av pave Leo XIII, og da arbeidet fikk større omfang, ble organisasjonen videre utbygget i 1896. I dag er det ikke noe annet som i den grad preger katolsk praksis, apostolat og fromhetsliv som nettopp Bønnens Apostolat.

En rik virksomhet er vokset fram av den første beskjedne begynnelse. Det var således Bønnens Apostolat som for alvor fikk fart på utbredelsen av den fromme praksis med sonekommunion hver første fredag i måneden, enda Sonekommunionsforbundet ble stiftet i 1854 av pater Drevons S. J. i Paray-le-Monial og eksisterer uavhengig av B. A. De Ni første fredagers Novena, den hellige time hver torsdag, familienes vigsel til Jesu Høyhellige Hjerte, det eukaristiske korstog og den hellige messe frembåret i den hellige fars, pavens, mening, alt dette som nå er kjente og kjære øvelser i hele den katolske verden, er frukter av Bønnens Apostolat, enten som direkte utløpere av det, eller, som for sonekommunionens, den hellige times og familievigselens vedkommende, brakt ut til videre kretser ved apostolatets arbeid og organisasjon.

Millioner og atter millioner katolikker står nå tilsluttet Bønnens Apostolat som ifølge den siste statistikk teller 127 682 lokale ledd foruten 762 tilsluttede ordener og kongregasjoner. Men ennå mangler det meget på at avdøde pave Pius XI's ønske er blitt oppfylt: *At hver eneste katolikk uten unntagelse skulle være medlem av Bønnens Apostolat.* Enn om Norge kunne bli det første land hvor dette ønske blir

oppfylt? Skulle ikke det være en verdig oppgave å gå inn for?

Grunnlag og mål.

Målet for Bønnens Apostolat framgår klart av dets opprinnelse. Det vil samle og oppdra bønnens apostler og fornye forståelsen av bønnens store gjerning i og betydning for verden. Altfor mange har nemlig glemt at det finnes et tredobbelt apostolat i kirken. Dette tredobbelte apotsolat framgår klart av Apostlenes Gjerninger VI, 3: «Brødre, velg derfor syv menn av deres midte som har godt ord på seg og er fulle av den Hellige Ånd og visdom. Dem vil vi sette til dette arbeid (nemlig forsorgen for de trengende). Men vi vil holde ved i bønner og som tjenere av ordet.»

Her finner vi uttrykkelig de tre apostolater nevnt: Ordets apostolat, Bønnens apostolat og De gode gjerningers apostolat, eller om en vil Katolsk Aksjon. Ordets apostolat eller forkynnelsen er ifølge Jesu Kristi vilje biskopenes og prestenes oppgave. Bønnens og de gode gjerningers apostolat derimot forplikter enhver kristen uten unntagelse.

Da Frelseren begynte sitt offentlige virke og dro ut for å forkynne Guds rike, valgte Han blant disiplene 12 apostler: «Og Han fastsatte at 12 skulle være hos Ham, og at Han ville sende dem ut til å forkynne ordet.» (Mrk. III, 13—14.) De 12 skulle være øyenvitner til Herrens gjerninger og bære Hans vitnesbyrd ut til verdens ender. (Ap. Gj. I, 8.) Før sin himmelfart skjenket Han dem derfor den nødvendige sendelse, den nødvendige fullmakt til denne herlige oppgave med de mektige ord Han talte til dem på Himmelfartsberget: «Gå ut i all verden og forkynn evangeliet for all skapning.» (Mrk. XVI, 15. Mt. XXVIII, 19.)

Det levende ord skulle være midlet som bar Frelserens lære ut til alle folk, derfor kalles dette apostolat med rette «Ordets Apostolat». Og det er ikke bare absolutt nødvendig for å bringe det glade budskap om troen til menneskene, men det er også en særlig sendelse som ikke hvem som helst kan påta seg etter eget godtykke: «Hvorledes skal de påkalle Ham som de ikke har trodd på? Eller hvorledes skal de tro på Ham som de ikke har hørt om? Og hvorledes skal de høre uten at noen preke? Men hvorledes kan de preke dersom de ikke blir utsendt?» (Rom. X, 14—15.)

Forkynnelsen er nødvendig, men alene er den ikke tilstrekkelig til menneskenes omvendelse og helliggjøring. Til dette preves en rik, overnaturlig nåde, Guds egen inngripen i menneskesjelen. Apostelen Paul har et vidunderlig vitnesbyrd om dette: «Så er da ikke den noe som planter, og ikke den heller som vanner, men Gud som gir veksten.» (I. Kor. III, 7.) Derfor sier også apostelen i denne forbindelse: «Vi er Guds medarbeidere.»

En særlig nåde må til, veksten som Gud alene kan gi, og denne nåde er i kraft av Jesu Kristi egne ord på det inderligste knyttet til bønner: «Be, så

skal de få, let så skal de finne, bank på, så skal det lukkes opp for dere.» (Mt. VII, 7.)

Å forrette den nødvendige bønn som må følge alt arbeid i Ordets apostolat er oppgaven for alle kristne. Til alle uten unntagelse er apostelens manende ord rettet: «Jeg påminner altså først av alt om at det må bli holdt bønner, påkallinger, forbønner, takksigelser for alle mennesker, for konger og alle dem som har høy verdighet . . . . . For dette er godt og tekkes Gud, vår Frelser, som vil at alle mennesker skal bli salige og komme til sannhetens erkjennelse.» ((I. Tim. II, 1—3.)

Bønner — når den forrettes i den hensikt at vår neste skal få den nødvendige frelsesnåde og finne fram til erkjennelsen av sannheten — er m. a. o. i ordets strengeste betydning et apostolat — Bønnens Apostolat som er absolutt nødvendig for at Ordets apostolat skal bære frukt og bli til frelse for menneskene.

Dette Bønnens Apostolat er i høyeste grad delaktig i Jesu Kristi gjerning og virke. Ordets apostolat utøvde Frelseren nesten utelukkende bare i de tre siste år av sitt liv på jorden. Bønnens apostolat derimot utøvde Han fra første stund av sitt jordeliv, og Han fortsetter med det i evigheten, i sin herlighet ved Faderens høyre, hvor «Han alltid lever for å gå i forbønn for oss.» (Hebr. VII, 25.)

Når Kirkens hode — Jesus Kristus — således går foran med sitt eksempel, skulle og burde det da ikke være en hjertesak for lemmene på Hans legeme, de troende, å følge etter Ham i bønnens iver og inderlighet med levende begeistring for og hengivelse i alt det som var livsmålet for Frelseren, og som nå er kirkens inderlig etterlengtede mål? Hedningenes og syndernes omvendelse, de troendes helliggjøring, Guds navns forherligelse og Gudsrikets utbredelse over hele jorden?

Bønnens Apostolat går nettopp inn for dette. Det vil samle alle kristne over hele jordkretsen til et eneste mektig bønnens korstog, så Frelserens mål snart må være nådd: at alle blir «en hjord og en hyrde» (Johs. X, 16).

Bønnens nødvendighet og makt.

«Jeg vet ikke om det git noen annen frelsessannhet som Frelseren så ofte og så inntrengende har villet legge oss på sinne som nettopp bønnens nødvendighet og makt,» skrev Bønnens Apostolats far, pater Gautrelet, i 1874. Og den store misjonær og helgen, Franciskus Xaver, skrev i et brev til sine medbrødre i Roma: «Gud har mere enn en gang latt meg inderlig erkjenne, at jeg skylder våre patres og medbrødres bønner og ofre, både deres som ennå kjemper hernede og deres som allerede er nådd fram til himmelens herlighet, befrielsen fra mangel en fare som truet både sjel og legeme. Dette sier jeg dere, mine kjære medbrødre, for å takke både Gud og dere, og for å be dere takke med meg, for jeg føler meg selv utilstrekkelig til dette.»

Vil vi tilfulle forstå rekkevidden av disse utsagn,

skal vi bare ta det nye Testamente for oss og med ettertanke lese Frelserens og apostlenes lære om bønner.

Vår Herre og Frelser Jesus Kristus taler inntrengende om bønnens nødvendighet og makt: «Våk og be hver stund», formaner Han disiplene etter å ha skildret verdens ende og det regnskap denne vil kreve av oss. (Lk. XXI, 36.) Inntrengende lærer Han dem «alltid å be og aldri bli trett» (Lk. XIII, 1), og Han lover at ingen bønn skal være forgjeves: «Hva de ønsker i bønner, tro at de skal få det, så får de det» (Mrk. XL, 24). «Alt det de ber om, skal de få dersom de tror.» (Mt. XXI.) «Hva som helst de ber Faderen om i mitt navn, det skal jeg gjøre.» (Johs. XIV, 15.) «Når de blir i meg, og mine ord blir i dere, da kan de be om hva de vil, og de skal få det.» (Johs. XV, 7.) «Be, så skal de få, let så skal de finne, bank på, så skal det lukkes opp for dere.» (Mt. VII, 7.)

Apostlene øste en uendelig tillit til bønner av disse Frelserens løfter. Apostelen Johannes gir kanskje det herligste uttrykk for denne inderlige tillit: «Dette er den faste tillit som vi har til Ham: At Han hører oss i alt som vi ber om etter Hans vilje. Ja, vi vet at han Han hører oss i hva vi så ber om: vi vet at vi har det vi ber Ham om.» (I. Johs. V, 14—15.)

«Vær kloke og årvåkne i bønner,» lyder apostelfyrsten Peters formaning (I. Pet. IV, 7), og gjennom alle apostelen Pauls brever toner læren om bønnens nødvendighet og makt, og da ikke minst forbønnens.

«Ta Guds rustning på,» skriver han til Efeserne (VI, 13—20), «og be alltid i ånden med all bønn og påkalling og vær årvåkne i det med utholdenhet og med forbønn for alle hellige, og for meg, at jeg må få ord når jeg åpner munnen, til frimodig å forkynne hemmeligheten i evangeliet.»

Det finnes etter apostlens lære ikke den ting vi ikke kan be om: «Ha ikke uro for noe; men la deres ønsker komme fram i hver bønn og påkalling for Gud med takksigelse.» (Filip. IV, 6.)

Ovenfor siterte vi apostelens inntrengende formaning om bønner i brevet til Timoteus, og der finner vi også grunnen til at vi skal be: Fordi Gud vil at alle mennesker skal bli frelste og komme til erkjennelse av sannheten. Når Gud altså vil gi alle mennesker nåde til frelse, og denne nåde er knyttet til bønner, slik det klart framgår av apostelens lære, da er det klart at Gud venter av enhver av oss at vi ber, at vi med inderlig kjærlighet går inn for forbønner — for alle mennesker. Denne Guds vilje er det Bønnens Apostolat vil oppfylle, det vil føre enhver inn til brennende iver for og kjærlighet til fullbyrdelsen av denne Guds hellige vilje.

Apostelen hadde en usvikelig tillit til de troendes bønner, hans faste håp og forvisning var at han ved dem ville få rik nåde til gjennomføringen av sitt apostolat. Ovenfor hørte vi hvor inntrengende han vendte seg til efeserne om forbønn. Også til menigheten i Kolossæ rettet han den samme inntrengende oppfordring: «Be også for oss at Gud skal åpne

døren til ordet for oss, så vi kan forkynne Kristi hemmelighet.» (Kol. IV, 3.)

Den samme tillit finner vi igjen hos oldkirkens troende: Da apostelen Peter var blitt kastet i fengsel i Jerusalem «ba menigheten uavlatelig for ham» (Ap. Gj. XII, 5), og han ble befridd ved englehånd. Gjennom hele vår hellige liturgi toner den dag i dag bønner fra århundres rop i tillit til Gud om hjelp og nåde i krig og nød og forfølgelser og all elendighet på sjel og legeme. Bønnens Apostolat følger i deres fotspor, det maner oss til iver i bruken av og tillit til og tro på det store frelsesmiddel: *Bønner og forbønner.*

Berettigelsen av Bønnens Apostolat.

Når spørsmålet er: «Hvorfor bør vi tilhøre Bønnens Apostolat?» eller «Hva er nytten av det?» kan svaret gis både fra et overnaturlig og et naturlig synspunkt.

Det overnaturlige grunnlag for Bønnens Apostolat har vi i Jesu Kristi anordning av en felles bønn for alle kristne, slik vi har denne i det hellige messeoffer. Vår hellige kirkes liturgi er, som det er innlysende for selv dem som bare har et overfladisk kjennskap til den, helt preget av samfølelsen og foreningen mellom de troende, både dem som lever på jorden og dem som er gåt over i evigheten. Både den stridende, lidende og herliggjorte kirke danner en eneste bønn- og lovsangsenhet for Gud i forening med den annen skapte verden av åndelige vesener, engleverdenen.

At en slik forening av mennesker i bønn kan regne med særlige nådegaver fra Gud, har vi dessuten Frelserens uttrykkelige løfte om: «Atter sier jeg dere, at hvis to av dere kommer overens på jorden om noe, hva som helst det er som de vil be om, da skal de få det av min Far som er i himlene. For hvor to eller tre er forsamlet i mitt navn, der er jeg midt iblant dem.» (Mt. XVIII, 19—20.)

Det naturlige grunnlag er bl. a. av rent psykologisk natur. En slik forening av mennesker i bønn, betyr en støtte for dem som føler seg svake, ensomme og tvilende og gir dem den styrke de mangler til frimodig å bekjenne sin tro. Den virker dessuten oppdragende på deres åndelige liv idet den gir det orden, disiplin og regelmessighet og tilfører det stadig ny kraft ved de regelmessig tilbakevendende øvelser, som f. eks. sonekommunionen.

Videre gir Bønnens Apostolat ved sin praktiske organisasjon, ved de for hver måned bestemte bønnintensjoner, ved bønnesedler og tallrike publikasjoner, den enkelte overblikk over Kirkens tarv og trang, dens oppgaver og arbeider til enhver tid, et overblikk som ellers ikke ville være tilgjengelig for de fleste.

Bønnens Apostolat betyr således for den enkelte en stadig energitilførsel til det åndelige liv både i den overnaturlige og den naturlige orden, og er ikke minst av den grunn av den aller største betydning.

Bønnens Apostolat og

Jesu Hjerterandakten.

Bønnens Apostolat er på det innerligste knyttet til Jesu Hjerterandakten, dets bønn skjer alltid i forening med Jesu Høyhellige Hjerter. Forbildet er her atter Kirken. All dens bønn skjer i forening med Frelseren. Han er det som bringer Kirkens bønn fra mfor Guds nådetrone, og ved Ham venter Kirken oppfyllelsen av bønner. Derfor slutter alltid Kirkens bønn med den hellige konklusjon: «Ved Jesus Kristus, din Sønn, vår Herre, som lever og regjerer med deg i den Hellige Ånds enhet, Gud fra evighet og til evighet. Amen.»

Vår hellige Kirke kjenner nemlig bare en kilde til liv og nåde, fortjeneste og hellighet: Frelseren Jesus Kristus, Guds menneskevordne Ord, som steg ned fra himmelen for å skjenke oss all den nåde og sannhet Han øser av sin evige forening med Faderen. Til dem som spurte Ham: «Hvem er du?» kunne Frelseren derfor svare: «Opphavet, som og taler til dere. Jeg har mye å si og dømme om dere; men Han som har sendt meg, taler sant, og hva jeg har hørt av Ham, det taler jeg til verden.» (Jhs. VIII, 25—30.)

Frelseren alene tilkommer det derfor å sende ut apostler i sitt sted og gi dem sanningsnåden. Med full rett påberoper således apostelen Paul seg denne sendelse: «Ved Ham har vi fått nåde og apostel-embete,» og han viser de troende hen til Ham: «Se, da, hellige brødre, som og har del i det himmelske kall, på sendebudet og den øverste prest for den tro vi vedkjenner oss, Jesus.» (Hbr. III, 1.) Ja, den hellige Paul tør si et stort ord om seg selv: «Vi er derfor sendebud istedetfor Kristus, som om Gud selv ga formaning gjennom oss.» (II. Kor. V, 20.)

På samme måte som Frelseren er opphavet til og giveren av sendingsnåden, er Han også giveren av og opphavet til bønnens nåde. Bare i forening med Jesus Kristus og med Hans bønn får våre bønner verdi. For enhver overnaturlig virkning må også ha en overnaturlig årsak, og denne årsak til bønnens overnaturlige verdi og makt er Frelseren selv. I sitt brev til Romerne lærer apostelen uttrykkelig dette: «For vi vet ikke hva det sømmer seg at vi skal be om,» skriver han (Rom. VIII, 26), «men Ånden ber selv for oss med usigelig sukk. Og Han som ransaker hjertene, vet hva Ånden attrår etter, for Han takkes Gud ved å gå i forbønn for de hellige.»

Jesus Kristus ber i oss, for Ånden utfører bare Hans gjerning, herliggjør Ham, «for han skal ta av mitt og forkynne dere», sier Frelseren til apostlene i nattverdsalen. (Jhs. XVI, 14.) Derfor ber også vi i Kristus og med Kristus, og i og av Hans bønn henter vår bønn kraft til å nå fram for Guds trone.

St. Augustin har grepet og forstått rekkevidden av denne vidunderlige frelsessannhet. I sin Kommentar til Davids salmer skriver han: «Når vi bærer våre bønner fram for Gud, må vi ikke skille

Sønnen fra Faderen. Og når Sønnens mystiske legeme lar sitt bønnfallende rop stige opp til himmelen, må det ikke skille seg fra sitt hode; men Vår Herre Jesus Kristus, Kirkens Frelser, og Guds Sønn, skal be for oss, i oss og gjennom oss. Han ber for oss som vår prest, Han bønnfaller i oss som vårt hode, og Han er selv som Gud målet for våre bønner. La oss derfor kjenne igjen vår stemme i Hans og Hans stemme i vår.» (Slm. XXXV.) «Ber vi med Jesus Kristus, så ber Han med oss. Vil du at Hans bønn skal være forenet med din? Da sørg for at din bønn alltid er ett med Hans.» (Slm. LXXXV.)

Jesus Kristus, den eneste mellommann mellom Gud og menneskene (I. Tim. II, 5), er vår forbeder hos Gud. Han bærer våre bønner fram for Faderen, og fra Ham går vår bønn ut. Kilden til denne Hans uavlatelige bønn er Hans hellige hjerte, ifølge Hans egne ord dengang Han vandret henede: «Av hjertets overflod taler munnen.» (Mt. XII, 34.)

Av Jesu Høyhellige hjerte — kjærlighetens glødende arnested — velder bønner fram som uttrykk for Hans innerlige kjærlighet til menneskene og Hans brennende lengsel etter å bli forenet med dem. Det er Hans vilje til frelse for alle som toner ut i bønner. I denne Jesu vilje, som i alt er Faderens vilje, må vi gå opp, i forening med den må vi be så fremt vi virkelig ønsker at vår bønn skal ha verdi og bli hørt. Derfor sier også den hellige Dionysius så vakkert om bønner: «Når vi ber, står vi med åpent sinn for Gud.» Det er den samme tanke som finner uttrykk i en av våre yngre dikteres ord: «Bønn er menneskenes viljeferd til Gud.» (Gulbranson.)

I selve bønnens natur, og i den hensikt med og det mål for bønner som Bønnens Apostolat har, ligger nødvendigheten av den innerligste forening mellom apostolatet og andakten til Jesu høyhellige hjerte. Sanne bønnens apostler blir vi først når vårt hjerte, fylt av Guds kjærlighet, banker i takt med Jesu Hjerte.

Apostolatets livskilde.

Søker vi inn til livskilden for apostolatet, vil vi finne fram til vår tros rikeste og skjønneste sannhet, den sannhet som ligger til grunn for litaniets påkalling: «Jesu Hjerte, livets og hellighetens kilde» og «Jesu Hjerte, vårt liv og vår oppstandelse», den fundamentale sannhet som apostelen atter og atter vender tilbake til i sine brever, sannheten han aldri taper av syne og aldri kan få innprentet dypt og innerlig nok: Vår enhet med Jesus Kristus i et organisk legeme. «For vi er alle døpt i en Ånd til ett legeme . . . . . Men de er Kristi legeme og lem ved lem.» (1. Kor. XII, 13 og 27.) «For vi er lemmer på Hans legeme, av Hans kjøtt og Hans ben.» (Ef. V, 30.)

Av denne grunnsannhet om vårt forhold til Kristus sprang kjærligheten og det innerlige fellesskap i oldkirken fram: «Hele mengden av troende hadde ett hjerte og en sjel, og ingen av dem sa at det han eide var hans; men de hadde alt i sam-

ei.e.» (Ap. Gj. IV, 32.) Av denne samme sannhet er Kirkens liv ned gjennom alle tider blitt næret. Det intense sociale arbeide som klostrerne gjennom alle århundrer har vært organ for, hentet sin kraft fra den, ja, ordenslivet har nettopp sin rot i apostelens lære om lemmene på legemet som hver har sin plass og sin oppgave, og som gjensidig skal ha omsorg for hverandre, fordi denne gjensidige omsorg kommer hele Kristi mystiske legeme til gode. (I. Kor. XII, 12—31.)

Det var ikke nok for Frelseren ved menneskevordelsen å forene seg med menneskeslekten som helhet. Han ville i overmålet av sin rike kjærlighet bli forenet med den enkelte av oss, bli ett med hver eneste en av oss. Som lemmer på legemet skulle vi være forenet med Ham som hodet, som grenene på vintreet skulle vi leve i livsfellesskap med Ham som vinstokken. Fra Ham skulle det overnaturlige liv stadig strømme ut til oss. Dette fremholder Frelseren selv og pålegger oss det med inntrengende ord: «Bli i meg, så blir jeg i dere. Likesom grenen ikke kan bære frukt av seg selv, men bare når den blir på vintreet, slik heller ikke de uten at de blir i meg.» (Jhs. XV, 4.)

I dåpen finner denne vår forening med Jesus Kristus sted, ved den blir «Guds kjærlighet utøst i våre hjerter ved den Hellige Ånd som vi har fått». (Rom. V, 5.) Og denne forening skjer ikke bare for at vi skal bli likedannet med Ham i sinnelag, men virkelig og helt og fullt lik Ham i alt, ved Ånden som bor i oss, virker i oss og gjør oss levende. (Rom. VIII, 11.) Vi har ved dåpen fått del i den Guddommelige natur (II. Pet. I, 4), er blitt løftet opp på et høyere livsplan, så vi med apostelen kan si: «Jeg lever, men ikke jeg selv mer, men Kristus lever i meg.» (Gal. III, 20.)

I kraft av denne lemmenes forening med hodet, Jesus Kristus, får vi hele vårt liv, all nåde til å leve og virke fra Ham. Det Frelseren fullbringer av seg selv, ved sin egen kraft, det samme utfører den rettferdiggjorte sjel ved Jesu Kristi virke i den. Ved Hans lys erkjenner den Gud, med Hans kjærlighet elsker den Gud, ved Hans liv i sjelen kan den, skjønt den er bundet til et forgjengelig legeme, utføre gjerninger med verdi for evigheten. Men alt dette som vi således virker ved Hans Ånd, det virker egentlig Frelseren selv i oss. Dette er troslære som Tridentinerkonciliet uttrykkelig har fastslått: «Jesu Kristus gir oss ustanselig nåde til å utføre gjerninger med overnaturlig verdi. (Sesjon VI. Om rettferdiggjeringen. Kp. XVI. Apostelen Paul lærer nøyaktig det samme med disse vidunderlige ord: «Også vi er svake i Ham; men vi skal likevel leve med Ham ved Guds kraft.» (II. Kor. XIII, 4.)

Alvorlige konsekvenser følger av denne vår livsenhet med Frelseren, konsekvenser som ikke minst har betydning for vårt forhold til Bønnens Apostolat. Når vi er ett med Jesus Kristus, og Hans liv er vårt liv, Hans gjerning vår gjerning, da må også Hans hensikter og ønsker, Hans mål og Hans vilje være våre ønsker og hensikter, våre mål og vår vilje. Når Han så helt og fullt gir seg hen i uendelig

kjærlighet til oss, da må det heller ikke være grenser for vår gjenkjærlighet. Vi må nødvendigvis gå helt opp i Ham, for hele vårt liv og all vår lykke er nå engang helt avhengig av Ham.

Naturnødvendig må også vår kjærlighet til Frelseren vise seg i kjærlighet til og arbeid for lemmene på Hans legeme, for når vi alle er «ett legeme i Kristus, da er vi også hver for seg hverandres lemmer (Rom. XII, 5) og må tjene hverandre i gjensidig kjærlighet til oppbygging av hele legemet. Sann kjærlighet til Jesus Kristus blir m. a. o. nødvendigvis trofast og virksom kjærlighet til Kirken, Hans mystiske legeme, d.v.s. oppgåen i dens arbeide, så dens mål blir vårt mål, dens interesser våre interesser.

Men Kirkens mål er først og sist og fremfor alt menneskenes helliggjøring, deres forening med Frelseren, «så vi kan stille fram hvert menneske fullkomment i Kristus Jesus» som apostelen framstiller målet for sitt apostolat. (Kol. I, 28.) Bønnens Apostolat har uttrykt dette mål i sitt valgspråk og program som står i dets emblem og segl: «Til oss komme ditt rike.»

Slik går Bønnens Apostolat fram av vår enhet i Kristus, dette apostolat som vi nettopp får evner og krefter til å øve gjennom vår enhet med Frelseren som lemmer på Hans legeme. Bønner er nådemidlet, bønn og offer. Uten dem er Ordets Apostolat ufruktbart, for Guds nåde er det alene som gir veksten. Bønnen utvirker omvendelsens nåde fra Gud, og enhver som ber i og med Jesus Kristus, får del i bønnens makt. Denne blir dobbelt virksom når vi føyer sone og offer til bønnen, idet vi følger apostelens eksempel og «utfyller i vårt kjøtt det som mangler i Kristi lidelse, for Hans legeme som er Kirken». (Kol. I, 24.)

Når vi så som de første kristne er «ett hjerte og en sjel», når vi i Bønnens Apostolat samler oss til et eneste stort bønnens- og påkallingens samfunn, da gir vi, så langt det er mulig for ufullkomne mennesker, i denne hjertenes og viljenes enhet et uttrykk for Guds egen hellige enhet og fullkommenhet og arbeider med til oppnåelsen av Jesu Kristi mål og oppfyllingen av Hans brennende frelserønske: «At alle skal være ett, likesom du, Far, er i meg og jeg i deg, at også de skal være ett i oss, så verden kan tro at du har sendt med.» (Jhs. XVIII, 20.) Frelserens trofaste løfte om bønnehøring vil da også bli en levende virkelighet for oss alle.

(Forts.)

Mgr. H. Snoeys in memoriam.

Fra Nederland har vi mottatt følgende som vi med glede gir plass i «St. Olav»:

Hvilken norsk katolikk kjente ikke «gamlepresten»? Hvem som lærte ham å jenne husker ikke hans gode, ofte spøkefulle øyne bak de smale gullbrillene, det klare høyt løftede hode med det tykke prektige hår, denne helstøpte prelatskikkelse?

Jeg har kjent ham i mange år og under forskjellige forhold, men bestandig var der to ting han utmerket seg ved: sin utrettelige arbeidslyst og sitt gode humør.

Hvor meget han enn hadde å gjøre, likevel var det mer som skulle gjøres.

Dersom jeg bare får leve, får jeg det nok ferdig», kunne han si. Og i sin arbeidsiver var han besjelet av en sund optimisme som sto for mangt et støt. Sikkert er det at han følte årenes trykk på sine skuldre, men mer enn en gang sa han: «Jeg har en bred rygg, jeg er hollender.» Og han sparte heller aldri sin «brede rygg».

I et opprop til de hollandske katolikker for noen år siden under sitt siste besøk i Nederland, skrev han: «For noen år siden brakte et hjerteanfall meg på gravens rand og jeg vet at jeg nå bestandig må være forsiktig og forberedt.» — men likevel fortsatte han uførtroent videre i Guds aker, ryddet og brøytet for nye vekster. Sannelig, om ham kan vi med full rett si at «Han har stridd den gode striden, fullført løpet og holdt troen. Så ligger rettferds kronen ferdig til ham på hin dag.»

Hans gode humør var bestandig i zenit og mgr. Snoeys hadde evnen til å overføre denne egenskap til andre han kom i berøring med. Det kan bevitnes av hans mange kapellaner. Selv når han fortalte om sine skuffelser, som jo også han som alle mennesker hadde, visste han å komme med et humoristisk uttrykk som fikk hans gode øyne til å tindre bak brilleglassene.

Men mgr. Snoeys kunne også være fast, ja streng når det gjaldt. Da kunne denne ærverdige prelat få en til å skjelve. Men det varte aldri lenge. «En må jo ikke være langsint, det er dårlig for hjertet», — kunne han si med et smil.

Når han om vinterkvelden satt og hygget seg med venner, da røpet han seg ofte som den gemytlige bra-bander. «Du Bruno,» sa han ved en leilighet til sin hund, «du har vært den mest trofaste av alle mine medarbeidere, for du holdt ut hos meg i hele sytten år!»

Da jeg reiste til Nederland for nesten syv år siden, så jeg mgr. Snoeys for siste gang. Det var i St. Pauls kirken i Bergen. — «Min katedral», som han kalte den. «Hils Nederland fra meg», sa han, «og la oss håpe: på gjensyn.»

Hans minne skal alltid leve blant norske katolikker, og om ham kan man bruke de samme ord som en utenlandsk troesfelle skrev om hans utmerkede forgjenger mgr. Irgens: «Vi uttrykker håpet om at gode, sterke hender må gripe der hvor hans hender slapp, forat Norge atter kan bli hva Norge engang var.»

Og vi som kjente mgr. Snoeys mer intimt og som har så særlig meget å takke ham for, vi glemmer ham aldri — mgr. Henrik Snoeys — en gammel elskelig prest — et vidunderlig menneske — en handlekraftig Kirkens tjener.

Og hertil knytter vi en takknemlig konvertits ord: «Til ham går min takk så titt og ofte, Gud lønne ham her i livet — og i evigheten.»

Ja, i evigheten! R. I. P.

Weert, Nederland, 1. pinsedag 1941.

Frater Canutus Hanssen, O. F. M.

Einar Dahl-Myhre in memoriam.

I.

Dahl-Myhre er gått bort ikke mere enn 45 år gammel. Denne konvertitt som alltid var med når det var høve til å hjelpe til eller gjøre noe. Og gjøre det godt. Hvem av oss, som trengte assistanse til et eller annet i vårt katolske lagsliv, har ikke hos ham møtt forståelse og redbon hjelp når det var påkrevet. Så mangen gang, da jeg var formann i St. Halvardslaget, var han meg den imøtekommende mann, som tross slitsomt arbeid for og i forretningslivet, allikevel kom og leste opp og deklamerte skjønne ting, av en Rudolf Nilsen eller andre av tidens unge diktere. Jeg vet ikke hva jeg best kunne like ved ham, hans skjønne, sonore stemme, tydelige diksjon eller den følelse hvormed han tolket versenes innhold. Og vi var alle så takknemlige for hans uegen-nyttige kunst.

Han kunne ironisere over seg selv, se seg så å si i hulspeil og kalte seg «Sukkertøyhandler», hvor det gjaldt sitt daglige arbeid — men ingen har kommet eller gått i hans forretning uten å høre og huske den vennlige tone og belevne høflighet som var og er et sænkjenne for den virkelige åndsdannelse.

I St. Vinsensforeningens arbeid deltok han til det siste som styrets kasserer — og var alltid beredt til å møte fram når vi kunne holde møter.

Den hjelp og støtte som vi har hatt i denne konvertitt, vil være vanskelig å erstatte kanskje især i St. Vinsensforeningen. Hans plutselige bortgang har berørt oss alle —; sist vi så ham var vel for mange av oss da han med oss andre æret Kristus kongen på Kristi legemsfest i St. Olavs kirke. Noen få dager etter var han død. Han hvile i fred og det evige lys lyse for ham.

Oslo 25/6 1941.

Ivar Ruyter.

II.

Ved Einar Dahl-Myhres død har St. Olavs menighet her i Oslo mistet et særlig godt medlem. Like fra han i 1926 ble opptatt i Kirken av pastor de Geus var han en trofast og god katolikk som aldri gikk på akkord med sin religion. Og han var tillike et av de mennesker som av all sin evne ofrer seg for menighetens trivsel og vekst. Tidlig kom han derfor med i foreningslivet hvor han nedla et stort arbeid. Han var således i flere år sekretær i St. Olavslaget. St. Vinsensforeningen lå ham sterkt på hjerte — ved siden av den var han like til sin død et trofast medlem av St. Josefsforeningen. Alltid var han villig når foreningene ba om hans assistanse — men det var ikke bare i St. Olavs menighet at Dahl-Myhre var villig til å hjelpe — også St. Halvardslaget la ofte beslag på hans tid og evner og alle som har hatt den glede å høre hans opplesninger vil med vemod savne alle de gode stunder han har beredt oss gjennom årene.

Dahl-Myhre var et varmhjertet og godt menneske som alltid hadde et hyggelig og vennlig ord til alle han kom i berøring med. Hjelpsom som han alltid var ble han

ualminnelig avholdt av alle som kom i berøring med ham. Vi vil savne hans lyse smil og varme hjertelighet og vi som har hatt den lykke å kjenne ham vil bevare minnet om en trofast venn og et sjelden godt menneske.

Vi lyser fred over Einar Dahl-Myhres minne. R. I. P.
Chr. Christensen.

III.

Gravferden fant sted fra St. Olavs kirke torsdag 26. juni. Kirken var vakkert pyntet og pastor Heiss holdt en gripende preken hvori han særlig fremhevet avdødes kjærlighetsfylte og vennlige personlighet. St. Josefsforeningen og O. K. Y. sang under ledelse av dominikanerpater Lutz — og den skjønnne musikk fikk en verdig utførelse.

På Vår Frelasers gravlund nedla St. Josefsforeningens formann hr. B. Nylund en krans som en siste hilsen og takk for avdødes store innsats.

Spørsmål og Svar.

(Under denne rubrikk vil en av våre medarbeidere, monsignor Kjelstrup, svare på spørsmål som kan påregne almen interesse. Hans adresse er: Vår Frue Villa, Smedstad pr. Oslo. Alle henvendelser behandles konfidentielt, og intet navn offentliggjøres.)

Supplerende opplysninger om Katolsk filosofi.

Fra en abonnent i København har vi mottatt følgende meddelelse som vi med glede sender videre til spørsmålstilleren i nr. 19 og andre som interesserer seg for saken:

«I Deres utgave av 29. mai henviser De under «Spørsmål og Svar» til pater Menzingers ypperlige skrift «Fra før Kant». Det er sikkert kun på grunn av de nærværende forhold, at De ennå ikke kunne henvise til Pauluskredsens i etteråret 1940 utgivne «Veie til virkeligheten» av J. Wolfisberg S. J. — Dessuten ville man finne en god oversikt over de filosofiske spørsmål sett fra et katolsk synspunkt i A. Brunner S. J. «Grundfragen der Philosophie». For øvrig henvises i «Veie til virkeligheten» til en rik litteratur som dessverre er nesten ukjent her i Norden.

J. W.

Så vidt vår danske abonnent. Ytterlige opplysninger om den litteratur det her gjelder har vi fått fra en abonnent her i Norge. Han skriver:

«Jeg tillater meg å meddele Dem i henhold til spørsmålet «Katolsk filosofi» i St. Olav nr. 19—20 at det finnes en meget god innledning til tomistisk filosofi. Boken er utkommet hos Benediktinerne i Sarnen i Sveits og inneholder hele den tomistiske filosofi kort og greit

og velegnet for begynnere. Forfatteren er P. B. Kälin, O. S. B. Sarnen. Dessuten er det utkommet i Verlag der Buchgemeinde i Bonn (Tyskland) «Christliche Philosophie» av prof. dr. A. Dempf. Boken er utmerket. P. Josef Gredts «Philosophia Thomistica» er også utkommet på tysk. Den er best egnet for studenter.

P. F.

Apostelen Peters opphold og død i Roma.

Spørsmål: For ikke mange uker siden gav De som svar til «En interessert» (side 31) en kort oversikt over de viktigste hendelser i apostelen Peters liv etter Kristi himmelferd. Deriblant også tidspunktet for hans komme til Roma og hans martyrdød der. Jeg savnet imidlertid en nærmere påvisning av hvordan denne framstilling støttes av Bibel og Tradisjon. Vil De gi oss den, tror jeg mange lesere vil være Dem takknemlig.

Også en interessert.

Svar: I året 1922 fant man under nye utgravninger i Sankt Sebastian-katakomben i Roma den gravhvelving som hadde vært apostlene Peters og Paulus's første gravsted. Veggene var dekket med utallige innskrifter, etterlatt av fromme pilegrimer fra de første århundrer: «Hellige apostler, be for oss, Hellige Peter, glem meg ikke i dine bønner» osv. Den kjente svenske arkeolog, professor Vilhelm Lundstrøm, som hadde vært med ved utgravningene, uttalte ved hjemkomsten til Sverige: «Apostelen Peters opphold og død i den evige stad er en uomtvistelig kjensgjerning som det er umulig å nekte.»

Også med hensyn til gravstedet hadde altså den gamle tradisjon fått sin stadfestelse. Den forteller nemlig at de to apostlers legemer først ble gravlagt på selve det sted der de led martyrdøden — altså for Peters vedkommende i de Vatikanske hager. Pave Anakletus (155—160) lot imidlertid oppføre en gravkirke ved Via Appia, hvor legemene var blitt bisatt i sarkofager av brent ler. Kirken fikk senere navnet San Sebastiano etter den nærliggende katakombe, og det var dette gravkammer som ble gjenfunnet under de før nevnte utgravninger i 1922. Keiser Konstantin lot nemlig apostelen Peters legeme overføre til de Vatikanske hager og bisette under høyalteret i den basilika han der hadde oppført og som under renessansepavene avløstes av den nåværende St. Peterskirke, mens Paulus's legeme bisattes i St. Paulusbasilikaen ved Via Ostiense, et stykke utenfor Roma. I den evige stad er der for øvrig så mange minner om apostelen Peters virke og martyrdød, at det — som biskop dr. theol. Bugge i sin tid skrev — «bare er de protestantiske teologers fanatisme som har kunnet bringe dem til å nekte en så soleklar kjensgjerning som apostelen Peters opphold og død i Roma».

Da det her dreier seg om en «dogmatisk kjensgjerning» av stor betydning, vil man sikkert finne det tilgivelig at jeg siterer enda en interessant uttalelse om dette spørsmål. Den stammer fra den kjente nylig avdøde lutherske prest Mikael Hertzberg som i sin bok «Kirkens Enhet» (Aschehoug & Co., Oslo, 1922) forteller om et besøk i Roma. Han skriver her s. 85: «Også ved apostlene Peters og Pauli graver kan man knele i Roma. Ja, sier man, men er det å stole på?

Jeg spurte min venn professor Oluf Kolsrud, for tiden i Roma for etter offentlig oppdrag å studere i de pavelige arkiver, og som uten sammenligning er vår kynnigste og lærdeste mann i disse materier — jeg spurte ham: «Er det så at Peter er begravet her under St. Peterskirken gulv? Tror du det?» — «Om jeg tror det? Jeg må da rent ut si at det vet jeg. Det er sikkert som noe historisk er sikkert.» Og så utviklet han det dermed nærmere. — «Og hva tror du om Pauli grav i kirken San Paoli fuori le mura?» — «Også den tror jeg er der å finne, om enn det ikke er så sikkert som med Peters grav.» Vi protestanter har i denne sak vært altfor kritiske, mente Kolsrud. Hvilken kristen må ikke beveges i sitt innerste ved tanken på å stå ved de to apostlers grav.»

Således skriver pastor Mikael Hertzberg.

Sammenholder vi det «Apost. Gjerninger» beretter om Peter etter Frelserens himmelferd med de eldste fedres utsagn — t. d. St. Klemens's brev til korinterne (omlag år 95 eller 97), finner vi at de supplerer hverandre ypperlig. En moderne kirkelig forfatter gjør med rette oppmerksom på at Peter visste god beskjed om Frelserens planer om en over hele jorden utbredt Kirke, og fikk sin første kontakt med det «italiske» folk under sitt opphold i Joppe, hvor han bodde ved Middelhavet i garveren Simons hus som lå nede ved stranden (Apost. Gjern. X, 16). På taket av dette hus pleide Peter å holde sin andakt. Ved den begivenhet som skildres i X. kap. frigjør Herren Peter for den fordom han som jøde næret mot hedningene. Således ble Peter Guds redskap til Kornelius's omvendelse (kap. V, 28). Så begynner Peter for alvor å virke blant hedningene. Han forteller i Jerusalem om Guds nådekall til hedningefolkene og oppfordrer sine apostoliske medarbeidere til å bringe evangeliet ut over Palestinas grenser. Paulus og Barnabas sendes til Seleukia, og selv begynner Peter å virke i Antiokia, hvor de troende for første gang kalles de «kristne» (Gal. 2, 11). Peters virksomhet vakte imidlertid jødernes forbitrelse, og på deres anstiftelse lot Herodes Agrippa Peter kaste i fengsel. Da han kom ut igjen av fengslet, fant Peter det klokest å forlate Antiokia for en tid, og det er fra dette år (42 e. Kr.) forskerne med en til visshet grensende sannsynlighet mener ham opp tatt med å grunnlegge den første menighet i Roma. Keiser Klaudius gjorde en ende på apostelhøvdningens første opphold i Roma ved i året 52 å utstede et edikt som forbød jøder og kristne å oppholde seg i keiserrikets hovedstad. Etter å ha tatt del i apostelkonciliet i Jerusalem, hvor han førte forsetet, forsvinner han fra «Apostlenes Gjerninger» for igjen å dukke opp i den evige stad. Herfra sender Peter så sitt første brev med en hilsen fra menigheten i «Babylon» (kap. V, 13), som var de første kristnes navn på det fordervede Roma. Det var også under dette Peters siste opphold i Roma at St. Markus nedskrev det evangelium som bærer hans navn og som er en gjengivelse av den store apostelhøvdningens forkynnelse.

I året 67 den 29. juni fikk både Peter og Paulus, i følge tradisjonen, lide døden for Kristus. Peter ble korsfestet, og Paulus halshugget.

Et litet kursus i kirkelatin.

IX.

INFINITIV.

- A. 1. Infinitivsmerket er på norsk å foran verbet, f. eks. å elske (som forresten kan utelates av og til, f. eks. jeg kan ikke se (infin.)).
2. Infinitivsmerket på latin er i verbets endelse, f. eks. *áre* (amáre, dáre osv.), *ére* (vidére, hábére, osv.).

- B. A konjugasjon.
desideráre å lengte etter.
desperáre å fortvile.
mundáre å gjøre ren.
negáre å nekte.

E konjugasjon.
audére å våge, turde.
debére å burde.
jubére å befale.
monére å påminne, formane, advare.

bene godt.
ecce se!
in i.
quod hva.

C. OPPGAVE.

1. Non debémus desperáre.
2. Regínam non potes monére.
3. Negáre non possum.
4. Stellas vidére potéstis.
5. Quis potest bene oráre?
6. Potes me mundáre.
7. Quis nos jubet amáre pátriam?
8. Victóriam non possunt vidére.
9. Nos culpáre non audet.
10. Cur times ancíllas culpáre?
11. Regína filias laudáre pátriam jubet.
12. Ecce in te est quod desideráre possum et débeo.

1. Bøy alltid de nye verber og de nye navnord etter mønstret.
2. Husk på å skrive oppgaven (en stund etter å ha gjennomgått den ved hjelp av leksen) uten hjelp, og til slutt skriv tilbake til latin.
3. Prøv selv å lage noen setninger på latin, f. eks. noen setninger om Maria.
4. Prøv om du kan skrive dette på latin: Min datter Sunniva er en snild pike. Hun leser godt sine bøtter (si: hun ber godt) og elsker kirken. Hun har alltid tålmodighet.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

Thronsen & Co. boktrykkeri, Bernh. Getz gt. 3 - Oslo.